

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 72 0 P 022149 20 Rev
Banjaluka, 10.11.2020. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci, u vijeću sastavljenom od sudija: Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja M. V. iz G., koga zastupaju punomoćnici M. K. i M. Đ., advokati iz G., protiv tuženih: Javno preduzeće „Putevi Republike Srpske“ Banjaluka, Trg Republike Srpske broj 8, Javno preduzeće „Autoputevi Republike Srpske“ Banjaluka, Vase Pelagića broj 10, koga zastupa punomoćnik B. S., advokat iz B. I. I. a.d. L., koga zastupa punomoćnik J. T., advokat iz B., radi naknade štete, vrijednost predmeta spora: 78.641,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja, izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj: 72 0 P 022149 19 Gž 2 od 11.11.2019. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 10.11.2020. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tuženog, Javno preduzeće „Autoputevi Republike Srpske“ Banjaluka, za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju, u iznosu od 1.536,62 KM.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Gradišci broj: 72 0 P 022149 15 P 2 od 29.10.2018. godine, odbijen je zahtjev tužitelja da se obavežu tuženi JP „Putevi Republike Srpske“ Banjaluka (dalje: prvotuženi) i JP „Autoputevi Republike Srpske“ Banjaluka (dalje: drugotuženi) kao naručioci radova i I. I. a.d. L. (dalje: trećetuženi), kao izvođač radova, da tužitelju solidarno, na ime naknade štete pričinjene na stambenom objektu-porodičnoj kući, dvorišnim i pratećim objektima izgrađenim na kč. broj: 490/2 „potkućnica“ pašnjak prve klase u površini 1.062 m², upisane u PL broj: ... k.o Č., vlasništvo tužitelja sa 1/1 dijela, isplate iznos od 78.641,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima parničnog postupka.

Obavezan je tužitelj da drugotuženom naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 11.967,57 KM i trećetuženom u iznosu od 9.771,55 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja do isplate.

Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 72 0 P 022149 19 Gž 2 od 11.11.2019. godine, žalba tužitelja je odbijena i prvostepena presuda potvrđena, te je odbijen zahtjev tužitelja za naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od 1.535,62 KM i troškova takse na žalbu.

Blagovremenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji i obje nižestepene presude ukinu, te predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Svi tuženi, u odgovorima na reviziju, osporavaju njene navode i predlažu da se revizija odbije, a drugotuženi zahtjeva i naknadu troškova revizionog postupka.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja da se solidarno obavežu tuženi, kao naručioci i izvođač radova na izgradnji autoputa B. - G., da mu na ime naknade štete pričinjene na građevinskim objektima, bliže opisanim u izreci prvostepene presude, isplate iznos od 78.641,00 KM, sa pripadajućom zateznom kamatom i troškovima postupka.

Zahtjev je utemeljen na tvrdnji tužitelja da je usljed radova na izgradnji navedenog puta, odnosno prolaskom teških kamiona i drugih mašina došlo do vibracija koje su oštetile njegove, naprijed opisane, nekretnine. Tuženi su se branili raznim prigovorima, u prvom redu ističući da radovi na autoputu, koji su u svemu izvedeni zakonito i profesionalno, saglasno planu i projektu, nisu uzrokovali oštećenja na nekretninama tužitelja.

Tokom postupka među strankama nije bilo sporno da je tužitelj vlasnik predmetnih nekretnina, slijedom čega je drugostepeni sud (za razliku od prvostepenog suda) našao da tužitelj ima aktivnu legitimaciju, uz obrazloženje da činjenica da su predmetne nekretnine, u toku postupka, u katastarskoknjižnoj evidenciji upisane kao posjed M. V. (sina tužitelja) ne dokazuje suprotno.

Oba suda su ocijenili neosnovanim prigovore pasivne legitimacije na strani prvotuženog i drugotuženog, jer da iz ugovora (zaključen između prvotuženog i trećetuženog) o izvođenju radova na dionici autoputa G. – B., LOT broj 1 i ugovora o primopredaji prava i obaveza po osnovu izgradnje autoputeva u RS od 16.3.2010. godine (zaključen između prvotuženog i drugotuženog), proizilazi da su prvotuženi i drugotuženi investitori odnosno naručioci radova, dok je trećetuženi izvođač radova, što svim tuženim daje pasivnu legitimaciju, temeljem odredbe člana 207. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i „Službeni glasnik RS“ broj:17/93, 3/96, 39/03, 74/04, u daljem tekstu: ZOO).

Suprotno tvrdnji drugotuženog ovdje se ne radi o presuđenoj stvari, kako je pravilno zaključio i drugostepeni sud, za razliku od prvostepenog suda. Ovo bez obzira na činjenicu što je u drugom predmetu istog suda, broj: 72 0 P 010342 10 P tužitelj ishodio pravosnažnu presudu (koja je kasnije preinačena u revizionom postupku i tužbeni zahtjev odbijen) kojom je drugo lice, Republika Srpska, kao tužena, obavezana da mu naknadi štetu koju traži i u ovom postupku, koju je tužitelj u izvršnom postupku i naplatio, jer nema identiteta stranaka kao uslova da se ova pravna stvar smatra pravosnažno presuđenom u smislu odredbe člana 196. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP).

Nije sporno da je stambeni objekat-staru kuću, za koju se traži naknada štete, tužitelj srušio i sagradio novu. Prema iskazu vještaka geometra (sa ročišta održanog 17.10.2017. godine)

kojem stranke nisu prigovarale, ova kuća je u katastarskom operatu bila uplanjena prije 01.01.1960. godine što podrazumjeva da je najkasnije tada i izgrađena, a ne 1980. godine, kako tvrdi revident.

U cilju utvrđivanja osnovanosti tužbenog zahtjeva proveden je dokaz po vještaku građevinsko-arhitektonske struke, T. Š., koji je rekao da se uzrok nastale štete od uticaja prekomjernih vibracija izazvanih prolaskom kamiona sa teretom ne može utvrditi jer da se ne raspolaže „nultim stanjem“ odnosno stanjem u kakvom su se nalazili građevinski objekti prije početka radova, a i da takav podatak postoji, da je jedina mogućnost da se utvrdi da li je šteta nastala zbog navedenih vibracija, simulacija transporta i mjerenje brzine izazvanih oscilacija na temeljima objekta, koje može izvršiti samo organizacija osposobljena i ovlaštena za takva mjerenja.

Pored toga, pročitana je i nalaz vještaka građevinsko-arhitektonske struke, Lj. J. koji je sačinjen u naprijed navedenom predmetu broj: 72 0 P 010342 10 P, koji se u tom nalazu izjasnio da su oštećenja nastala od prolaza teških građevinskih mašina i vozila sa natovarenim građevinskim materijalom u vrijeme visokih podzemnih voda a i suše.

Nižestepeni sudovi nalaze da izvedenim dokazima, nalazom i mišljenjem vještaka Lj. J. i T. Š., tužitelj nije na pouzdan način dokazao uzročnu vezu između radnji trećetuženog, kao izvođača radova, i nastale štete, pa odbijaju tužbeni zahtjev u odnosu na sve tužene.

Pobijana presuda je pravilna i navodima revizije nije dovedena u ozbiljnu sumnju.

U uzročno-posljedičnom nizu koji dovodi do nastanka štete nužno je utvrditi koji životni događaj, radnja kojeg lica ili eventualno dejstvo opasne stvari ili opasne djelatnosti, predstavlja uzrok štete, kako bi se mogla odrediti odgovorna osoba – štetnik koji je, saglasno odredbi člana 154. ZOO, dužan tu štetu naknaditi.

U tom nizu dokazivanja i utvrđivanja relevantnih činjenica dakle, tužitelj mora dokazati da je pretrpio štetu i da je ona rezultat štetne radnje tuženog, odnosno izazvana opasnom stvari ili opasnom djelatnošću tuženog.

Pravila o teretu dokazivanja sadržana su u odredbi člana 7. stav 1. i člana 123. stav 1. ZPP, prema kojima je svaka stranka dužna da dokaže činjenice na kojima zasniva svoj zahtjev ili kojim pobija navode i dokaze protivnika.

Slijedom izloženog tužitelj je, u cilju dokazivanja osnovanosti osnova tužbenog zahtjeva, bio dužan dokazati da su radnje tuženih (odnosno trećetuženog, kao izvođača radova, preko kojeg se, saglasno odredbi člana 207. ZOO, uspostavlja odgovornost ostalih tuženih, kao naručilaca radova) koje se ogledaju u izgradnji autoputa (upotrebom teške mehanizacije i na taj način izazvanim vibracijama), u uzročnoj vezi sa nastalom štetom. Tužitelj to nije dokazao tokom postupka, pa drugostepeni sud nije pogriješio kada je potvrdio prvostepenu presudu kojom je tužbeni zahtjev odbijen. Za svoju odluku je dao jasne i argumentovane razloge, koje prihvata i ovaj sud.

Neosnovano revident navodi da je u konkretnom slučaju, primjenom odredbe člana 173. i 174. u vezi sa članom 177. ZOO (koje govore o odgovornosti za štetu od opasne stvari ili opasne djelatnosti), trebalo udovoljiti tužbenom zahtjevu.

Odgovornost po osnovu rizika ili objektivna (kauzalna) odgovornost obavezuje na naknadu štete onoga koji štetu prouzrokuje bez obzira da li mu se ona može pripisati u krivicu, pod uslovom da ta šteta ima porijeklo u stvarima ili djelatnostima od kojih potiče povećana opasnost za okolinu. Kod takve odgovornosti, oštećeni mora dokazati da je nastupila šteta i da potiče od opasne stvari, odnosno djelatnosti.

U konkretnom slučaju nije sporno da je tužitelj pretrpio štetu - građevinski objekti na njegovom imanju su ispucali, a stambeni do te mjere da nije bio siguran za stanovanje, ali nije uspio dokazati da su ta oštećenja, pa tako i predmetna šteta, uzrokovana izvođenjem radova za potrebe izgradnje autoputa, ili u vezi sa tim radovima. Zato je pravilan zaključak drugostepenog suda da se u ovom slučaju ne mogu primijeniti pravila objektivne odgovornosti propisana članom 154. stav 2, 173. i 174. ZOO.

Kod činjenice da je vještak T. Š. naveo više uzroka nastanka predmetne štete „zemljotresi (Č. je na trusnom terenu), oscilacija nivoa podzemnih voda pod objektom, što izaziva nejednako slijeganje temeljnog tla, zatim masovna miniranja u kamenolomu T. u G. P. i slično“, te da i vještak Lj. J. navedena oštećenja (za koja smatra da su uzrokovana vibracijama nastalim od prolaska teških građevinskih mašina i vozila sa natovarenim građevinskim materijalom) veže za visok nivo podzemnih voda i sušu, ni okolnost da je vještak T. Š. rekao da je „opštepoznato da razna miniranja, zemljotresi, poplave, kao i prolaz teških građevinskih mašina, bilo točkaša ili guseničara sa teretom izazivaju vibracije u tlu koje utiču na stabilnost objekata pored kojih prolaze“ - nije mogla dovesti do drugačijeg zaključka, na čemu insistira revident.

Ovo naročito kod činjenice da je ovaj vještak rekao da se bez dodatnog vještačenja, odnosno simulacije transporta i mjerenja brzine izazvanih oscilacija na temeljima objekta, koje bi izvršila organizacija osposobljena i ovlaštena za takva mjerenja, ne može utvrditi da su oštećenja izazvana prolaskom teške mehanizacije natovarene građevinskim materijalom. Po prirodi stvari, takvo utvrđenje se moglo zasnovati samo vještačenjem po vještaku geotehničke struke koji ima znanje i sposobnost da utvrdi svojstvo, stanje i ponašanje geološke sredine kao i zakonitosti njenih promjena pod uticajem neke određene djelatnosti ili prirodnih procesa, kakvo vještačenje nije obavljeno u ovom postupku, niti je tužitelj predložio provođenje takvog dokaza.

Uzročnu vezu između djelovanja tuženih i nastale štete, zbog svega rečenog, ne može uspostaviti ni činjenica (koju potencira revident) da je po njegovom zahtjevu na lice mjesta izlazio građevinski inspektor 17.3.2010 godine koji je evidentirao oštećenja na objektima tužitelja.

Iz naprijed izloženog proizlazi da osporena presuda nema nedostataka na koje ukazuje revizija tužitelja. Zato je, primjenom odredbe člana 248. ZPP odlučeno kao u izreci.

Zahtjev drugotuženog za naknadu troškova na ime sastava odgovora na reviziju u iznosu od 1.536,62 KM nije osnovan jer, po sadržini, odgovara činjenicama i pravnim shvatanjima koje je isticao tokom postupka, tako da taj odgovor nije ni bio potreban radi vođenja parnice (član 387. stav 1. ZPP).

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić